

„Vírusveszélyben” a nemzeti kisebbségek? – EBESZ javaslatcsomag a járvány időszakára

Az EBESZ Nemzeti Kisebbségi Főbiztosa, Lamberto Zannier, április végén részletes javaslatcsomagot tett közzé az EBESZ honlapján a nemzeti kisebbségek védelme érdekében. A „*Streamlining diversity: COVID-19 measures that support social cohesion*” elnevezésű dokumentum annak érdekében jött létre, hogy a COVID-19 járványra adott nemzeti válaszok vegyék figyelembe a nemzeti kisebbségek érdekeit és szükségleteit is.

A Főbiztos március 26-i, szintén a járvánnyal kapcsolatos nyilatkozatában annak fontosságára hívta fel a figyelmet, hogy a kormányok az egyes intézkedések bevezetésénél vegyék figyelembe a társadalom minden tagjának szükségleteit, beleértve a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyeket, illetve más marginalizált közösségeket is. A járványhelyzet jövőbeni gazdasági és szociális helyzetre gyakorolt hatásai ugyan még ismeretlenek, a Főbiztos úgy látja, hogy a nemzeti és egyéb kisebbségek esetében várható leginkább, hogy a válság negatív hatásai aránytalanul nagyobb mértékben őket fogják érinteni, ami a társadalmi kohézió további csökkenéséhez, a törésvonalak mélyítéséhez vezethet.

A javaslatcsomag rendező elvei az emberi jogok tiszteletben tartása, az inkluzív társadalom fenntartása és a nyelvi jogok, szükségletek figyelembe vétele, valamint a diszkriminációval és idegengyűlölettel szembeni zéró tolerancia megvalósítása. A csomagban összefoglalt intézkedések által, a Főbiztos szerint, megelőzhető a nemzeti kisebbségek esetleges hátrányos megkülönböztetése, amely csökkentése érdekében öt területen fogalmaz meg javaslatokat.

Elsőként a szolgáltatásokhoz való hozzáférést említi, hiszen a járvánnyal kapcsolatos és egyéb információkat egyértelmű és érthető módon kell közölni a társadalom minden csoportjával. Mivel a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek nem minden esetben rendelkeznek az ország hivatalos nyelvének megfelelő ismeretével, így könnyen kimaradhatnak a fontos információk megszerzéséből. Ennek orvoslásaként szükséges lenne, hogy kisebbségi nyelven is elérhetővé váljanak a tudnivalók, valamint a szolgáltatások terén (pl. egészségügy) is lehetőségük legyen a kisebbségeknek anyanyelvükön kommunikálni. Ehhez szorosan kapcsolódik a médiához való hozzáférésre vonatkozó javaslat, amely szerint szintén biztosítani kell azt, hogy a médiában elhangzottakat az egyes csoportok megértsék. Zannier kiemelte azt is, hogy a helytelen, nem megalapozott információk akár az etnikai alapú diszkriminációt és az ellenségeskedést is előtérbe helyezhetik, ami minden esetben kerülendő.

Az oktatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatos javaslat szerint a járványhelyzetben történő távoktatás bevezetése azt a kockázatot rejti magában, hogy a kisebbséghez tartozó diákok hátrányos helyzetbe kerülnek, hiszen előfordulhat, hogy csökkennek lehetőségeik a kisebbségi nyelven, tehát a saját anyanyelvükön való tanulásra. Éppen emiatt fontos, hogy amennyire lehetséges, segítsék a diákokat, beleértve a nemzeti kisebbséghez tartozókat is abban, hogy lépést tudjanak tartani a jelenlegi rendkívüli helyzettel és saját anyanyelvükön is tanulhassanak.

A szociális-gazdasági kirekesztés elleni lehetőségek kialakítása is megjelenik a dokumentumban, hiszen a járványnak minden bizonnyal jelentős negatív szociális-gazdasági hatásai lesznek a sérülékenyebb társadalmi csoportokban, így a nemzeti kisebbségek körében

is. A Főbiztos arra hívja fel a figyelmet, hogy az egyes országok ne feledkezzenek meg a társadalom e csoportjairól sem, és lehetőség szerint próbálják megelőzni, hogy a járvány gazdasági következményi aránytalan mértékben ériék őket.

Az utolsó javaslat, a határon átnyúló együttműködés és államközi kapcsolatok tekintetében fogalmazza meg azt, hogy a járványhelyzet már most érezhetően befolyásolta a határon átnyúló együttműködések. Ez szintén hátrányosan érintheti azokat a nemzeti kisebbségeket, amelyek a határok mentén élnek, illetve jelentős határon átnyúló kereskedelmet is folytatnak. A Főbiztos arra ösztönzi az államokat, hogy működjenek együtt a szomszédos országokkal annak érdekében, hogy az esetlegesen fennálló kétoldalú, etnikumok közötti viták ne vezethessenek újabb feszültségekhez.

2020-05-04 – Varga Csilla